

Plan Stadsboerderij

Plan Stadsboerderij

21 mei 2018

Team Duurzaamheidscentrum

Voorwoord

Dit plan geeft een overzicht en eerste vertaling van de ambitie, opgave en inhoudelijke invulling voor aanpassingen op en rond de kinderboerderij in het Asserbos. De kinderboerderij is van oudsher een prachtige plek en her en der zijn met kleine aanpassingen verbeteringen en vernieuwingen doorgevoerd. Sinds de opening in 1982 is er echter weinig structureel en inhoudelijk vernieuwd en verbeterd. Met de diverse kleine ingrepen heeft het team kinderboerderij gedaan wat binnen zijn mogelijkheden ligt en met hart en ziel voor de dieren gezorgd. Tegelijkertijd worden bezoekers hartelijk ontvangen.

Een aantal zaken kan en moet echter beter, zoals de huisvesting van bepaalde dieren, de informatievoorziening, zicht en verbinding, bebording en routes. Ook het interieur van sommige gebouwen is sterk verouderd. Met de komst van het Duurzaamheidscentrum is deze behoefte aan vernieuwing en verbetering alleen maar groter geworden. Het Duurzaamheidscentrum ontwikkelt zich tot een belangrijke plek in Assen voor duurzaamheidseducatie en -informatie. Steeds meer bezoekers vinden hun weg naar het Duurzaamheidscentrum. De buitenruimte en daarmee de kinderboerderij, is daarbij minstens zo belangrijk als de exposities, lessen en informatie binnen.

Beleving, doen en inspiratie zijn een onlosmakelijk element in communicatie, activiteiten, lessen en projecten. Niet voor niets is de slogan 'doen, leren en beleven'. De buitenruimte met dieren en straks hopelijk ook voorbeelden van moestuinen, waterberging, eetbare natuur etc. is belangrijk om te laten zien, voelen, horen, ruiken, proeven en ervaren wat schoolkinderen maar ook volwassen inwoners van Assen thuis aan duurzame aspecten kunnen toevoegen in hun leven. Om dat goed te doen biedt het aanpassen van de kinderboerderij naar een stadsboerderij een enorme kans om die ambitie vorm te geven, en het hele gebied én de verbinding tussen Duurzaamheidscentrum en boerderij te verbeteren zonder dat daarbij het oorspronkelijke karakter of de 'knusheid' aangetast wordt.

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	1
2.	AANLEIDING EN HISTORIE	2
3.	VANDAAG DE DAG	2
4.	PROBLEMEN EN KANSEN	3
5.	VISIE EN FOCUS	4
6.	CENTRALE OPGAVE VOOR HET PLAN	6
7.	RANDVOORWAARDEN	7
8.	INHOUDELIJKE INVULLING VAN HET PLAN	8
	8.1 AANPASSING TOEGANG EN RECHTERZIJDE	
	8.2 IN HET HOOFDGEBOUW VAN DE BOERDERIJ	
	8.3 BUITENRUIMTE BETER INZETTEN VOOR EDUCATIE EN INFORMATIE	
	8.4 PADEN EN ROUTES VERBETEREN	
	8.5 UITSTRALING EN VOORLICHTING VERBETEREN EN GELIJKTREKKEN	
9.	INVESTERING	14
10.	PLANNING EN UITVOERING	15

1. Inleiding

In het bestuursakkoord 2018-2022 benoemt het College de ambitie om de kinderboerderij in het Asserbos te moderniseren naar een stadsboerderij met betere educatie en informatie. Met een stadsboerderij bedoelen we een plek waar thema's als natuur, landbouw, duurzaam watergebruik, voedsel, grondstoffen en dieren en hun functie zichtbaar én beleefbaar zijn. In dit plan beschrijven we hoe we die modernisering willen vormgeven. Daarbij onderscheiden we een aantal hoofdonderdelen:

- Het oplossen van bestaande problematiek in gebouwen, zicht, routing, gebruik;
- Het toevoegen van educatieve en informatieve doe-elementen;
- Het beter verbinden van Duurzaamheidscentrum, tuin, buitenruimte en boerderij.

Ook treft u een kostenraming en grove planning aan.

In dit plan zijn nog niet alle elementen in detail uitgewerkt. De grotere fysieke ingrepen zijn doorgerekend en voorzien van kostenramingen. Er zitten ook onderdelen in het plan die we in de loop van de komende jaren gaan toevoegen en waar we een richtbedrag (wel gebaseerd op praktijk en ervaring) hebben opgenomen. Op detailniveau kan daarmee de plek of invulling van bijvoorbeeld informatie, of een educatief element, nog veranderen.

We willen een aantal werkzaamheden zelf realiseren om met het investeringsbedrag toch een totaalplan te kunnen uitvoeren. Dit betekent wel fasering van de plannen. In het plan beschrijven we daarnaast enkele ambities die we wel geformuleerd hebben, maar niet hebben uitgewerkt omdat die het huidige investeringsbedrag zouden doen overschrijden.

Bij de totstandkoming van dit plan hebben we gebruikgemaakt van interne en externe kennis en ervaring. Zo hebben partners in het pand, collegacentra in het land en maatschappelijke partijen meegedacht en meegekeken. Daarnaast hebben bijvoorbeeld leerlingen in het Asser vmbo, begeleid door leerlingen van het mbo, ideeën aangedragen voor verschillende doelgroepen en verschillende duurzame thema's.

Foto: Jolanda Visser.

2. Aanleiding en historie

De huidige kinderboerderij in het Asserbos is in 1982 gebouwd. Daarvoor was er al een kleinschalige kinderboerderij op het Vogeleiland. Op de kinderboerderij werden altijd de lessen 'NME', Natuur- en milieueducatie gegeven. Met de toename van het aantal lessen werd de kinderboerderij te klein. Een plan werd gemaakt om tegenover de kinderboerderij een duurzaamheidscentrum te bouwen, voor lessen, informatie en activiteiten.

In de oorspronkelijke plannen zouden beide locaties, kinderboerderij en Duurzaamheidscentrum, elkaar versterken en zo'n beetje recht tegenover elkaar liggen. De kinderboerderij zou een belangrijke locatie voor buitenlessen zijn. Met de komst van het Duurzaamheidscentrum zou de kinderboerderij een opknopbeurt krijgen.

Bij de uitvoering van de plannen moest het Duurzaamheidscentrum verplaatst worden. Daarmee werd de natuurlijke verbinding minder sterk. Ook is het opknappen van de kinderboerderij niet meegenomen in het vervolg van de plannen.

Door de ruimte voor de konijnen en cavia's op te knappen en te verbinden met buiten wordt het dierenwelzijn vergroot en zijn er meer mogelijkheden voor educatie en informatie.

3. Vandaag de dag

Het Duurzaamheidscentrum is nu 3,5 jaar open. Bij de start lag het accent op een basisprogrammering van educatie en activiteiten. Inmiddels verwelkomen we elk jaar zo'n 60.000 bezoekers en geven we les aan alle basisschoolkinderen van Assen middels zo'n 500 lessen per jaar. Er zijn informatiebijeenkomsten, duurzame horeca en activiteiten voor volwassenen en kinderen. Veel maatschappelijke organisaties, Waterschap Hunze en Aa's, Pabo, natuurverenigingen, vrijwilligers en kleine zelfstandigen zijn aangehaakt op initiatieven en dragen mede het Duurzaamheidscentrum. De partijen in het pand – gemeente, Stichting Het Drentse Landschap, Stichting Phusis, praktijkschool Pro Assen en IVN – versterken elkaar inhoudelijk.

De groei is fors, en op drukke dagen ontstaat ‘verstopping’, mede omdat we de buitenruimte nog onvoldoende kunnen inzetten en benutten om de stroom bezoekers op te vangen. Er is een toenemende vraag, bijvoorbeeld vanuit het voortgezet onderwijs, om aanvullende projecten te draaien. Het inzetten van de buitenruimte om duurzame thema’s te laten zien en beleven, zoals bijvoorbeeld landbouw, waterbeheer, grondstoffengebruik, gebeurt nu onvoldoende.

De afgelopen jaren hebben een schat aan ervaring opgeleverd. Ervaring met wat wel en niet werkt, ervaring hoe we praktisch en samen met partijen nieuwe initiatieven kunnen vormgeven en ervaring met de behoefte en vraag van bezoekers van jong tot oud. We hebben daardoor een goed en gedegen beeld van hoe de beide locaties – Duurzaamheidscentrum en stadsboerderij – elkaar verder kunnen versterken. Waarbij de boerderij een onmisbare buitenruimte biedt voor het Duurzaamheidscentrum. Daarmee kunnen we een aantal problemen oplossen en toevoegingen doen die het gebied aantrekkelijker maken en ervoor zorgen dat bezoekers terug blijven komen. En die ervoor zorgen dat we de komende jaren verder ontwikkelen op de duurzame thema’s die we voor het voetlicht willen brengen.

4. Problemen en kansen

De huidige kinderboerderij kent een aantal problemen. Zo moet een aantal dierenhokken en verblijven aangepast worden naar de huidige tijd om het welzijn van de dieren te verbeteren. Werkruimtes zijn sterk verouderd. Er is onvoldoende opslagcapaciteit. De voorlichting en informatievoorziening is uit de tijd, onduidelijk en onvoldoende. Moderne educatieve inzichten voor zowel kinderen als volwassenen zijn niet toegepast. Routes op en rond de kinderboerderij en het Duurzaamheidscentrum zijn onduidelijk en sluiten onlogisch op elkaar aan. Beleven en doen kan verbeterd worden. En de verbinding tussen kinderboerderij en Duurzaamheidscentrum is fysiek en in uitstraling onvoldoende. We kunnen niet goed aan de vraag van nieuwe partijen voldoen om mee te doen en bij te dragen. Belangrijke duurzame thema’s komen op dit moment onvoldoende voor het voetlicht. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om duurzame landbouw en om voedsel.

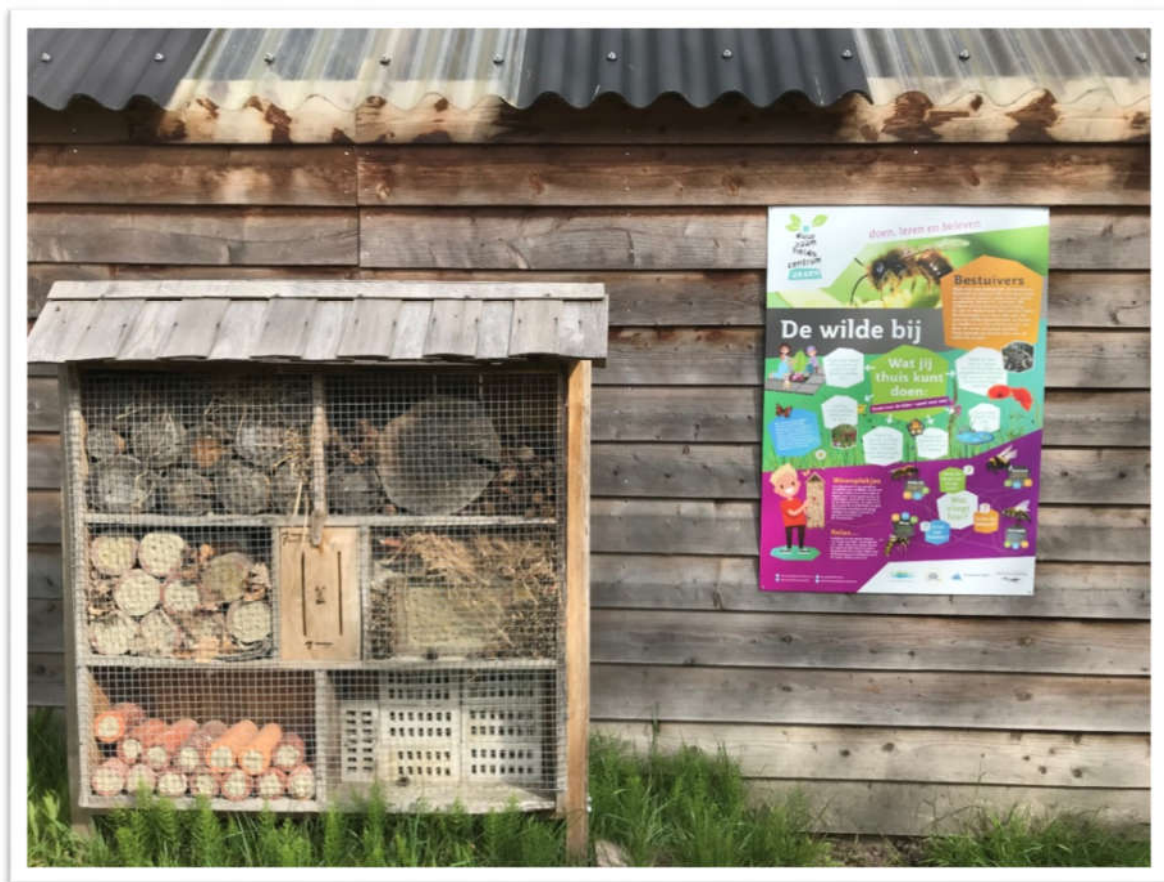

De huidige informatievoorziening is verouderd, onvolledig en nodigt niet uit om op een makkelijke en toegankelijke wijze iets te leren.

Er zijn veel kansen om met grotere en kleinere ingrepen bestaande problemen op te lossen én direct in te spelen op de nieuwe mogelijkheden voor educatie, informatie, spelen en beleven. En om daarmee het hele gebied voor de toekomst te verbeteren en tegemoet te komen aan wensen en vragen.

5. Visie en focus

In het Duurzaamheidscentrum en op de stadsboerderij willen we zes duurzame thema's onder de aandacht brengen. De focus ligt daarbij op kennisdeling, maar vooral ook op wat mensen zelf, in hun eigen leefomgeving, kunnen doen om via kleine of grote aanpassingen duurzamer te leven. Daarnaast geven we informatie over het beleid van de gemeente en partners op het gebied van duurzaamheid.

Door op informatieborden ook eenvoudige tips voor thuis toe te voegen wordt thuis iets doen leuker en makkelijker.

De zes thema's zijn: groene leefbaarheid en natuur / water en klimaat / energie / afval, grondstoffen en recycling / voedsel en duurzame leefstijl / cultuur, erfgoed en Asser omgeving. Deze zes thema's komen ook terug in landelijke programma's en sluiten aan bij ons eigen gemeentelijk beleid. Ze kunnen goed vertaald worden in de boerderij. Diverse van deze thema's komen in het Duurzaamheidscentrum nu nog onvoldoende tot hun recht. Aanpassingen en toevoegingen in de buitenruimte kunnen dit ondervangen.

Bij leren en informeren over deze thema's is alleen informatie geven onvoldoende. Juist door te zien, ruiken, proeven, aanraken, horen, voelen gaan mensen anders denken en doen. Mensen worden niet altijd gemotiveerd door een duurzaam motief maar vaak ook door andere motieven als gemak, plezier, goedkoop, technisch interessant, lekker etc. Door via deze wegen mensen te activeren en in aanraking te brengen met duurzame thema's zetten we een plus op de informatie en educatie. Dit kan heel goed op en rond de stadsboerderij.

Een voorbeeld van doen en beleven is de les 'Blij met de bij' voor groep 5 en 6. De kinderen krijgen deels les in het leslokaal, maar gaan daarna ook naar buiten om met een echt bijenpak aan in de bijenstal te kijken en honing te proeven. Dit concept passen we al bij diverse lessen toe, maar willen we graag naar alle lessen, projecten en activiteiten uitbreiden. Daarvoor is een aanpassing in de kinderboerderij onmisbaar.

Het mooie van de kinderboerderij is dat veel kinderen er met hun ouders en grootouders komen. Het bezoek is daarmee ook voor volwassenen een mooi en natuurlijk moment om informatie mee te krijgen en letterlijk zichtbaar te maken wat je zelf kunt doen.

In het plan brengen we geen grootschalige of heel ingrijpende modernisering aan die het karakter van het gebied en de 'knusheid' van de stadsboerderij aantasten. We willen goede aspecten als laagdrempeligheid, toegankelijkheid, gezelligheid en vrolijkheid behouden en versterken.

Met de stadsboerderij willen we de gehele locatie klaarmaken voor de toekomst en inspelen op andere vragen en doelgroepen. Zo willen scholen voor het voortgezet onderwijs graag projecten op locatie kunnen draaien. Maar er zijn ook scholen die bijvoorbeeld graag één keer per week in een moestuin willen komen werken als onderdeel van hun lespakket (boerderijschool). Ook merken we dat volwassenen het prettig vinden om toepassingen te kunnen zien en onderzoeken.

Door het aanleggen van een moestuin en uitleg te geven over landbouw kunnen scholen ook zelf aan de slag. (Foto's van Natuurcentrum Arnhem).

6. Centrale opgave voor het plan

Uitgaande van het voorgaande, komen we tot de volgende centrale opgave: **De kinderboerderij in het Asserbos moderniseren, waarbij de (stads)boerderij voldoet aan de huidige maatstaven voor diervriendelijkheid, educatie, informatie en participatie op de zes duurzame thema's en ingericht is voor de toekomst. Dit willen we doen door een aantal problemen te verhelpen in de fysieke ruimte, verbindingen aan te leggen en kansen voor praktische doe-elementen toe te voegen.**

7. Randvoorwaarden

Het plan voor de stadsboerderij mag niet leiden tot uitzetting van bedrijfsvoeringslasten (inzet meer personeel, hogere onderhoudskosten etc.). Het moet een aanvulling op het bestaande aanbod bieden en fasegewijs ingevoerd kunnen worden. Het is duurzaam en kleinschalig, met behoud van de sterke kanten van de huidige kinderboerderij en met respect van de landschappelijke waarde van de omgeving. Er vindt, behalve voor de veiligheid, minimale bomenkap plaats. Indien bomenkap noodzakelijk is herplanten we de bomen elders. De boerderij blijft gratis toegankelijk, laagdrempelig, veilig en toegankelijk. Sommige dieren hebben straks wellicht geen plek meer op de boerderij. Het aanpassen van het dierenbestand gebeurt fasegewijs. Hierbij willen we vooral ook toewerken naar dieren die van oudsher hier in de streek voorkomen of voorkwamen, zodat we ook een cultuurhistorisch aspect toevoegen.

Daarnaast willen we de manier van werken van het Duurzaamheidscentrum ook toepassen bij de boerderij. Dit betekent dat we als gemeente de fysieke voorwaarden creëren om samen met partijen verdere invulling te geven aan educatie en informatie. Zo helpt bijvoorbeeld IVN ons om het thema voedsel en duurzame landbouw vorm te geven vanuit hun landelijke rol. Ook vinden we het belangrijk om waar mogelijk gebruik te maken van mensen die een achterstand tot de arbeidsmarkt hebben of werken met een beperking.

Dit informatiebord werd gemaakt door de houtwerkplaats Payebelwood van Stichting Phusis.

8. Inhoudelijke invulling van het plan

Hieronder treft u een overzicht van de hoofdonderdelen van het plan. Bij elk hoofdonderdeel wordt aangegeven:

- Hoe bestaande problematiek wordt opgelost;
- Hoe educatieve en informatieve elementen worden toegevoegd;
- Hoe we onderbelichte thema's sterker neerzetten.

Het plan kent een kapitaalsinvestering voor infrastructurele en fysieke aanpassingen (zie ook kostenoverzicht). We starten met een grotere ingreep aan de rechterzijde die de beleving van het gebied en de boerderij verbetert en bestaande problematiek waar mogelijk praktisch oplost. Overige fysieke aanpassingen doen we uit kostenoverwegingen deels zelf, en die volgen later in de tijd. Informatie, speelelementen en educatieve onderdelen worden in de loop van de jaren vervolgens aangelegd en toegevoegd. Dit doen we fasegewijs, omdat we met ons kleine team het werk niet in één keer erbij kunnen doen en we ruimte willen blijven geven aan maatschappelijke partijen om in te stappen en mee te doen bij nieuwe of bestaande onderdelen. Dit betekent dat we nu voorbeelden geven van die toepassingen, maar dat die op detailniveau nog kunnen veranderen.

De hoofdonderdelen van het plan zijn:

- Aanpassing toegang en rechterzijde boerderij
- Aanpassingen hoofdgebouw boerderij
- Verbeteren paden, hekken en routes
- Verbeteren buitenruimte
- Verbeteren informatie, uitstraling en huisstijl en daarnaast uniformeren

8.1 Aanpassing toegang en rechterzijde boerderij

Met een stevige aanpassing van de rechterzijde van de kinderboerderij lossen we veel van de bestaande problematiek op. Het plandeel bestaat uit onder meer het verwijderen van hokken en verouderde schuren die nu het zicht belemmeren. De opening van de boerderij wordt verplaatst en komt tegenover de ingang van het Duurzaamheidscentrum te liggen. Dit zorgt voor een natuurlijker en logischer verbinding. Met een grote open kapschuur aan de rechterzijde zorgen we voor een doorgaand zicht naar achteren, materiaal en voer onder dak, een betere werkschuur en een beter hok voor de varkens. De pony's en de ezel verplaatsen we naar de weide met de tipi's. Hierdoor zijn ze beter zichtbaar en meer betrokken bij de boerderij. Ze krijgen een kleine schuilstal vlakbij de hooimijt, die zitplek wordt voor schoolklassen. We voegen her en der informatieve en educatieve elementen toe, zoals allerlei informatie over grondstoffen bij de mestplaats. Maar ook een wormenhotel, compostbak, bak voor klein chemisch afval, informatie over de milieustraat en over afvalscheiding. Bij de dieren komt up-to-date informatie die beter past bij educatie over landbouw, veeteelt en voedsel.

Regenton

Foto: Tuinbranche Nederland

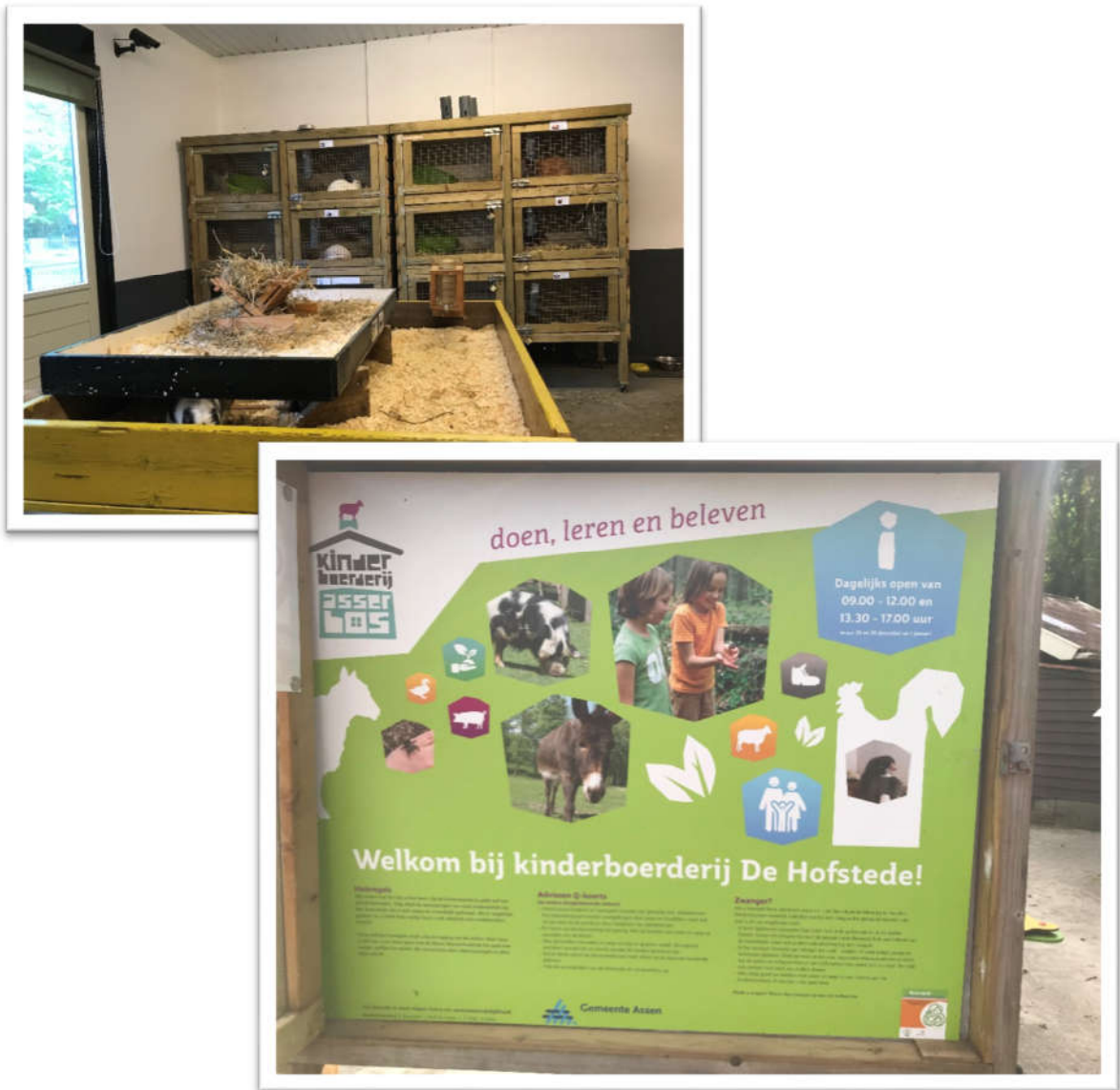

Wormenhotel

Foto: Stichting Buurtcompost

8.2 In het hoofdgebouw van de boerderij

Het hoofdgebouw van de boerderij herbergt veel dieren, maar is ook flink verouderd. Met een flink aantal eenvoudiger aanpassingen kunnen we de beleving van het hoofdgebouw sterk verbeteren en moderniseren. Een deel van deze werkzaamheden kan het team zelf uitvoeren, waardoor de kosten beperkt blijven. Het plandeel bestaat uit onder meer een betere water- en spoelplaats, verbeteren van het voedselhok, toevoegen van waterbakken in de stallen, verbeteren van koeienstal, konijnenhokken en caviakhokken (met buitenruimte), en verbeteren van de voorlichting. Met deze ingrepen verbetert het dierenwelzijn, geven we voorlichting over dieren thuis en over de functie van dieren op de boerderij en in de natuur, en laten we zien wat de rol van verschillende dieren is in de hele keten. We willen op de stadsboerderij van het vroegere 'naar zoveel mogelijk dieren laten zien van één soort' naar iets minder dieren die ook beter bij een echte boerderij passen. Met aandacht voor bijen, vogels en nesten. Daarbij kunnen we uitleggen wat natuurinclusief bouwen betekent voor vleermuizen, mussen, gierzwaluwen etc. en hoe je dit kunt doen.

Door binnen en buiten betere voorlichting en betere hokken toe te voegen moderniseren we de boerderij.

8.3 Buitenruimte beter inzetten voor educatie en informatie

De buitenruimte van de kinderboerderij is een enorme kans om educatie en informatie over duurzaamheid te laten beleven, voelen, proeven en aanraken. Niet alleen voor kinderen, maar ook voor volwassenen. Door kleinschalige en praktische tips voor thuis te laten zien willen we duurzaamheid praktisch toepasbaar maken. Daartoe willen we in de loop van de komende jaren een aantal zaken moderniseren en veranderen.

Allereerst willen we het plein van de boerderij gebruiken om de duurzame thema's water en groen thuis te laten zien. Dat sluit ook mooi aan op een project als Operatie Steenbreek. Water en groen willen we zichtbaar maken door bijvoorbeeld een watertappunt, het verwijderen van tegels voor het theehuis, regenpijp en regenton, een stukje verticaal tuinieren tegen het bestaande hek, daar een

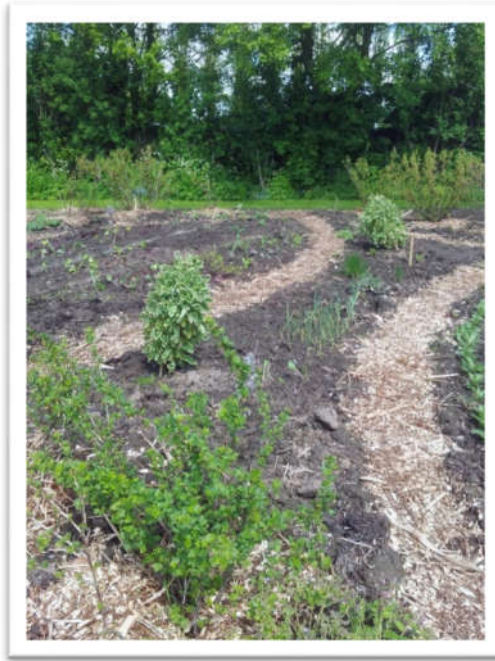
kippenhok (met sedumdak!), grind rondom de muren en in de toekomst wellicht een groene gevel (hittestress). Maar ook een stukje rioolpijp met een waterklepje etc.

- NB: We hebben de ambitie om van het oude theehuis een toonhuis te maken met kleinschalige, maar ook moderne en grotere energietoepassingen. Dit betekent een grote verbouwing binnen en voor een deel buiten. Dit is vanwege de kosten niet meegenomen in de huidige plannen maar wordt separaat onderzocht.
- Een andere ambitie die we hebben is om het vogeleiland aan te passen. Het bestemmingsplan biedt echter niet veel mogelijkheden. We willen in een later stadium bekijken of we kleine wijzigingen kunnen doorvoeren.

Naast het Duurzaamheidscentrum, waar nu de pony's lopen, willen het thema landbouw en voedsel beter voor het voetlicht brengen door een grote scholenmoestuin en eetbare speelnatuur aan te leggen. Ook verbinden we de tuin van het Duurzaamheidscentrum, waar bijvoorbeeld fruitbomen staan, met het stuk naast het Duurzaamheidscentrum. Daarmee maken we tegelijkertijd een nieuw 'rondje' én maken we de tuin van het Duurzaamheidscentrum beter toegankelijk voor alle doelgroepen. We willen in dit nieuwe stuk aspecten van natuurinclusieve landbouw laten zien. Dit betekent landbouw die hoogwaardig en veilig voedsel oplevert maar die ook het milieu minder belast én zorgt voor verbetering van biodiversiteit. De huidige schuilstal krijgt een andere functie; opslag tuinmateriaal én bijvoorbeeld stekjes-/zadenruilkast. De buitenwanden gebruiken we voor informatie. We voegen een brooddoventje toe voor activiteiten en lessen.

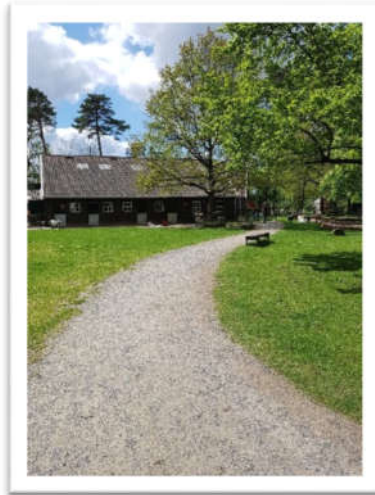
Met eenvoudige speelelementen kun je bijvoorbeeld laten zien wat er in een betegelde en een groene tuin gebeurt als het regent. (Foto: Watermuseum Arnhem)

Met een moestuin kunnen kinderen actief aan de slag met het thema voedsel. We laten daarnaast aspecten van landbouw zien. Door met de moestuin aan de slag te gaan kunnen we in de toekomst wellicht ook verbindingen leggen met de buurtmoestuinen.

8.4 Paden, hekken en routes verbeteren

De paden en routes op de kinderboerderij zijn onduidelijk en sluiten niet goed op elkaar aan. Ook kun je geen goede 'rondjes' lopen en is er geen verbinding met de buitenruimte van het Duurzaamheidscentrum. Als we dit aanpassen, realiseren we met relatief weinig inspanning een grote verbetering. Je kunt via verschillende 'rondes' straks de hele buitenruimte beleven, inclusief de tuin van het Duurzaamheidscentrum. Er komt daarmee ook een betere toegankelijkheid voor mensen die bijvoorbeeld slecht ter been zijn. We doen dit door onder meer een nieuw pad naar achteren te maken op de kinderboerderij, allerlei hekwerk aan te passen, een nieuw pad langs een nieuwe moestuin te maken en van daar uit een verbinding naar de tuin van het Duurzaamheidscentrum, zodat je ook daar een heel rondje kunt lopen. Rondom de paden zorgen we voor educatieve en informatieve elementen en natuurlijke speelgelegenheden.

Paden vormen straks logische routes.

8.5 Uitstraling en voorlichting verbeteren en gelijktrekken

De uitstraling en verbinding van boerderij en Duurzaamheidscentrum komt terug in de uitstraling van de fysieke omgeving. Dit willen we zo kostenbewust mogelijk doen. Een belangrijke maatregel is het gebruiken van dezelfde kleur verf op het Duurzaamheidscentrum en de gebouwen op de boerderij. Bij de nieuwe kapschuur passen we de kleur gelijk toe, bij de andere gebouwen pas bij het regulier onderhoud. We passen overal hetzelfde hekwerk en dezelfde paden toe, en we zorgen voor een duidelijke en verbonden huisstijl in entreeborden, vlaggen, informatieborden etc. We maken een duidelijke fysieke verbinding tussen beide gebieden met een plein of poort. We zorgen voor zoveel mogelijk tips over 'wat je zelf kunt doen'. Vanuit de gedachte van een duurzame leefstijl maken we de kinderboerderij en het buitengebied rondom het Duurzaamheidscentrum zo vele mogelijk rookvrij. Waar mogelijk hergebruiken we materialen en zorgen we voor informatie daarover. We gebruiken duurzaam hout en duurzame verf.

Door dezelfde kleur te gebruiken ontstaat eenheid.

Door dezelfde huisstijl overal toe te passen ontstaat herkenbaarheid.

9. Investering

Het college heeft voor een ambitie om de kinderboerderij te moderniseren een investeringsbedrag van 200.000 euro meegegeven. Het betreft een kapitaalsinvestering met een afschrijving van 15 jaar. Hiermee levert dit een bedrag in de begroting van 15.000 euro per jaar op.

De kapitaalsinvestering wordt vooral gebruikt voor de grotere plandelen zoals hierboven besproken (gebouwen, paden, hekken, grond,). Het grotere plandeel aan de rechterzijde is inmiddels doorgerekend in een eerste concept Programma van Eisen. Daarnaast kent het plan een eerste investering in informatie en educatieve elementen. Deze investeringen zijn geraamd op basis van eerdere offertes en opdrachten. Een aantal van de educatieve elementen willen we proberen door middel van cofinanciering rond te krijgen.

Door de werkzaamheden te faseren en een aantal onderdelen zelf uit te voeren kunnen we de kosten beperken.

Daarop komen we tot de volgende grotere investeringen:

- Ingrepen rechterzijde, inclusief verwijderen hokken en plaatsen kapschuur 100.000,-
 - Deze ingrepen betreffen het verwijderen van de huidige schuren en hokken en het bouwen van de nieuwe kapschuur. De kosten zijn inclusief projectkosten, vergunningen, leges, kosten onvoorzien etc.
 - Schuilstal, aanvullend hekwerk rond de ponyweide en drainage, 20.000,-
aanpassingen hooimijt. Deze werkzaamheden doen we grotendeels zelf.
- Ingrepen hoofdgebouw 20.000,-
 - Veel van deze kosten zijn materiaalkosten. Veel van het werk kan door het team zelf gedaan worden in de iets rustiger wintermaanden. Daarmee is de planuitvoering wel langer. Waar mogelijk werken we ook met mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt.
- Informatie en educatieve elementen 20.000,-
 - De huisstijl voor de kinderboerderij is al ontwikkeld. Teksten en beeld worden fasegewijs door het eigen team gemaakt. Dit scheelt in de kosten. Educatieve elementen nemen we waar mogelijk over van andere partijen, die we ook vragen om bij te dragen.
- Paden, aanvullend hekwerk, grond en bestrating 30.000,-
 - De paden zijn ingetekend en worden dezelfde halfverharde paden als de bestaande. Een deel van het hekwerk is al in huis maar moet herplaatst worden. Waar mogelijk hergebruiken we materialen. We handhaven een deel van de huidige bestrating. Waar mogelijk doen we dingen zelf.
- Overige projectkosten en onvoorzien 10.000,-
 - Bij het grootste planonderdeel zijn de projectkosten en onvoorzien al meegenomen. Veel van de uren komen van het eigen team.

Waar mogelijk doen we werk zelf. (Foto's: Jolanda Visser)

10. Planning en uitvoering

Zoals aangegeven worden, bij goedkeuring van het plan en vrijgeving van het budget door de gemeenteraad, gefaseerd de aanpassingen en wijzigingen doorgevoerd. Allereerst wordt het onderdeel rechterzijde aangepakt. Dit onderdeel moet rond het najaar van 2020 gereed zijn. Fasegewijs worden daarna de overige fysieke onderdelen, allerlei educatieve doe-elementen toegevoegd en informatie geplaatst. Hier denken we aanvullend drie jaar voor nodig te hebben.